

This project has received funding from the European Union's Horizon Europe research and innovation programme under grant agreement No 101069529 and from UK Research and Innovation (UKRI) under the UK government's Horizon Europe funding guarantee [grant No 10038991].

Hogyan nyissunk: Gyakorlati útmutató a Horizon Europe 5. klaszter projektjei számára

Mojca Drevenšek

2026 Február

Social Sciences & Humanities for Climate,
Energy and Transport Research Excellence

Hogyan nyissunk: Gyakorlati útmutató a Horizon Europe 5. klaszter projektjei számára

2026 Február

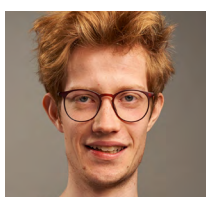
SZERZŐ

Mojca Drevenšek*
CONSENSUS
Szlovénia

[*mojca.drevensek@consensus.si](mailto:mojca.drevensek@consensus.si)

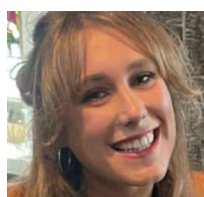
TÁRSZERZŐK

Vojtěch Gerlich
The Global
Change Research
Institute of the
Czech Academy
of Sciences –
CzechGlobe
Csehország

Luciano D'Andrea
Knowledge and
Innovation
Italy

Ami Crowther
Anglia Ruskin
University
UK

Rosie Robison
Anglia Ruskin
University
UK

Hogyan hivatkozzuk

Drevensek, M. 2026. *How to Go Open: A Practical Guidebook for Horizon Europe Cluster 5 Projects [Hungarian]*. Cambridge: SSH CENTRE. <https://doi.org/10.5281/zenodo.18714613>

Tartalomjegyzék

1. Miért készült ez az útmutató?	4
1.1. Az SSH CENTRE bemutatása	4
1.2. Mire jó ez a digitális útmutató?	4
2. Mi az a nyitott társadalomtudomány?	6
2.1. Kiindulópontunk: az UNESCO keretrendszere – a nyílt tudomány négy pillére	6
2.2. A nyitott társadalomtudomány sajátosságai	7
3. A nyitott tudomány (az SSH) kutatási pályázatokban	8
3.1. A pályázattól a megvalósításig	8
3.2. Hol illeszkedik az Ön pályázatához	8
3.3. Miért előnyösek az SSH-projektek	8
4. A „nyitást” támogató eszközök és folyamatok	10
4.1. A Zenodo a nyílt adatokért	11
4.2. Az SSH Nyitott Tudás Platform	13
4.3. Érintetti együttműködés tudásközvetítésen (knowledge brokerage) keresztül	15
4.4. Alulreprezentált kutatók regionális bevonása	17
5. A nyitás tapasztalatai és tanulsága	18
5.1. A Zenodo & a Nyílt Adatok	18
5.2. Az SSH Nyitott Tudás Platform	18
5.3. Tudásközvetítés	19
5.4. Regionális bevonás	19
5.5. Érintetti részvétel szakpolitikai ajánlásokat tartalmazó könyvfejezetek révén	19
6. Források és kapcsolat	20

Videók listája

1. videó: Nyitott tudomány a Horizon Europe programban – Eligazodás a nyitott tudomány komplex rendszerében (Mojca Drevensek, Consensus)	6
2. videó: A hozzáféréstől a befogadásig – A nyitott tudomány prioritásainak újragondolása az SSH területén (Thomas Klebel, Know Center Research GmbH)	7
3. videó: Az Európai Bizottság megközelítése a nyitott tudományról a Horizon Europe programban (Chris Foulds, ARU)	9
4. videó: Nyitott tudomány a Horizon Europe pályázatokban (Chris Foulds, ARU)	9
5. videó: A nyitott tudomány megvalósításának tapasztalatai a projektvégrehajtás során (Rosie Robison, ARU)	10
6. videó: A Zenodo a nyílt adatok szolgálatában (Ami Crowther, ARU)	12
7. videó: Az SSH Nyílt Tudás (Open Knowledge) Platform (Mojca Drevensek, Consensus)	14
8. videó: Érintetti együttműködés tudásközvetítés (knowledge brokerage) révén (Luciano d’Andrea, K&I)	16
9. videó: Alulreprezentált kutatók regionális bevonása (Viktor Varju, CERS)	17

1. Miért készült ez az útmutató?

1.1. Az SSH CENTRE bemutatása

Social Sciences & Humanities for Climate,
Energy and Transport Research Excellence

Az SSH CENTRE (Social Sciences and Humanities for Climate, Energy and Transport Research Excellence) a Horizon Europe keretprogram keretében megvalósuló projekt volt, amelynek célja a társadalom- és bölcsészettudományok (Social Sciences and Humanities, SSH), valamint a természettudományos, műszaki, mérnöki és matematikai tudományterületek (STEM) közötti együttműködés erősítése volt annak érdekében, hogy felgyorsítsa az Európai Unió karbonsemlegesség felé történő átmenetét.

A kutatás, a szakpolitika, az üzleti szféra és a civil társadalom szereplőinek bevonásával az SSH CENTRE előmozdította a társadalmi innovációt, az inkluzív részvételt, valamint a transzdiszciplináris szakpolitikai tanácsadást. A projekt tevékenységei magukban foglalták az SSH-STEM partnerségek kiépítését, az átmeneti folyamatokban érintett régiók támogatását, továbbá az Európai Unió kutatási és innovációs folyamataiban való állampolgári részvétel stratégiáinak kidolgozását.

1.2. Mire jó ez a digitális útmutató?

Ez az útmutató az SSH CENTRE Nyitott tudomány és Nyitott Oktatás iránti elköteleződésének részeként készült, és azt a célt szolgálja, hogy támogassa a Horizon Europe 5. klaszter projektjeit az elméleti megközelítésekkel a gyakorlati megvalósítás felé történő elmozdulásban. A kiadvány az SSH CENTRE gyakorlati tapasztalataiból leszűrt tanulságokat összegzi, és konkrét lépéseket kínál projektkoordinátorok, kutatók és innovációs vezetők számára annak érdekében, hogy munkájukba beépítsék a nyitottság elveit, biztosítva ezáltal az átláthatóságot, az együttműködést és a társadalmi hatást. A Nyitott tudomány nem pusztán megfelelési kötelezettség, hanem a bizalom erősítésének, a tudásmegosztás előmozdításának és az éghajlatváltozással, az energetikával és a mobilitással kapcsolatos kihívásokra adható skálázható megoldások kialakításának katalizátora.

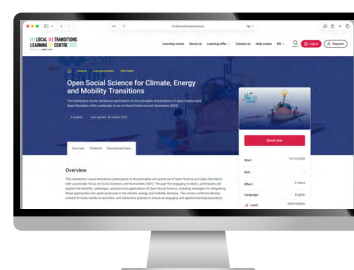
Az éghajlati, energetikai és mobilitási átmenetek megvalósítása túlmutat a pusztán technológiai áttörések szükségességén. E folyamatok **társadalmi megértést, átláthatóságot és együttműködést** igényelnek. A Nyitott tudomány nem csupán adminisztratív megfelelési kötelezettség, hanem olyan megközelítés, amely elősegíti a társadalmi és **szakpolitikai hatás felgyorsítását, erősíti a bizalmat**, és lehetővé teszi az eredmények interdiszciplináris és interszektoralis újrafelhasználását.

Ez az útmutató az SSH CENTRE Nyílt Társadalomtudományi Webináriumának tapasztalataira épül, amelyen több mint harminc kutató és érintett szereplő vizsgálta meg, miként tehető a társadalom- és bölcsészettudományi kutatás nyitottabbá, hozzáférhetőbbé és hatásosabbá.

E megbeszélések – szakértői hozzájárulásokkal kiegészítve – alapozták meg interaktív online kurzusunkat, az *Open Social Science for Climate, Energy and Mobility Transitions* (Nyílt társadalomtudomány az éghajlati, energia- és mobilitási átmenetért) című képzést. A tananyag öt gyakorlatorientált modult kínál annak érdekében, hogy a résztvevők a Nyitott tudomány és a Nyitott Oktatás alapelveit konkrét projekteken alkalmazni tudják, és a nyitottság elveit már a megvalósítás kezdeti szakaszától érvényesítsék.

Az SSH CENTRE Open Social Science for Climate, Energy and Mobility Transitions (Nyílt Társadalomtudomány a klíma-, energia- és mobilitási átmenetért) című online kurzusának elérhetősége megtalálható [itt](#).

Az SSH CENTRE projekt keretében folyamatos értékelési tevékenység (Formative Accompanying Research) valósult meg. A kutatás részeként 33 félig strukturált interjú készült az SSH CENTRE által létrehozott és megvalósított három interdiszciplináris kísérlet résztvevőivel (Interdisciplinary Collaborations for EU Policy Recommendations; Transdisciplinary Knowledge Brokerage Initiative; Debating Europe Citizens' Engagement). Az interjúk egyik központi témája a résztvevők Nyitott Tudománnyal kapcsolatos tapasztalataira, valamint annak európai kutatásban betöltött szerepére és az alkalmazását akadályozó tényezőkre irányult. A Formative Accompanying Research eredményei jelentés formájában, továbbá tíz tájékoztató feljegyzésben (Briefing Note, BN) kerültek összefoglalásra; a jelen útmutató a kulcsfontosságú témák szemléltetése érdekében részleteket közöl e dokumentumból. Az idézett részletek minden esetben feltüntetik a vonatkozó Briefing Note sorszámát. (A teljes jelentés és az interdiszciplináris kísérletek áttekintése az SSH CENTRE Briefing Note Collection című kiadványában érhető el¹, míg a módszertan részletes leírása a Zenodo² nyílt hozzáférésű, nonprofit kutatási repozitóriumban található, amely lehetőséget biztosít kutatási eredmények szabad feltöltésére, megosztására és megőrzésére.)

“Határozott támogatója vagyok annak, hogy a lehető legtöbb eredményt nyílt hozzáférésű tudományos folyóiratokban publikáljuk, és hogy a nyitott tudományt olyan platformként használjuk, amely lehetővé teszi az általunk létrehozott tartalmak minél szélesebb körű, a lehető legkevesebb akadállyal történő hozzáférhetőségét mindazok számára, akik érdeklődnek irántuk.

A cél az, hogy a tudományos információk akadálymentesen hozzáférhetők legyenek – legyen szó pénzügyi vagy egyéb jellegű korlátokról – annak érdekében, hogy az emberek szabadon hozzáférhessenek az információkhoz.”

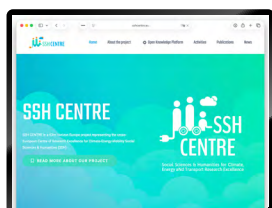
(Az Interdiszciplináris Együttműködések résztvevője)

Mi van ebben a kézikönyvben?

Ez a gyakorlati útmutató átfogó képet nyújt a nyitottság érvényesítésének alapvető kérdéseiről a Horizon Europe 5. klaszter projektjeiben, beleértve a Nyitott tudomány alapelveit, a Nyitott Társadalomtudomány gyakorlatát, valamint az SSH-STEM együttműködés stratégiáit. Az olvasó lépésről lépésre követhető munkafolyamat-leírásokat, pályatzkészítési ajánlásokat és a nyitottság projektciklus egészébe történő beágyazását támogató gyakorlati tanácsokat talál a kiadványban. Az útmutató infografikákkal, videókkal, kutatói idézetekkel és további forrásokra mutató hivatkozásokkal egészül ki, elősegítve az elméleti megközelítések gyakorlati alkalmazását.

Készen áll arra, hogy a nyitottságot versenyelőnyévé tegye? Kezdje el még ma, és pozícionálja magát az együttműködésen alapuló, társadalmilag hatásos kutatás élvonalában!

Látogasson el a SSH CENTRE weboldalra az alábbi link [linkre](#) kattintva vagy a QR kódot beszkennelve

- 1 Leventon, J., Gerlich, V., Prášilová, T. (eds.), 2025. *Ten challenges for successful inter- and transdisciplinary collaboration: Briefing Note collection of SSH CENTRE*. Cambridge: SSH CENTRE. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17608088>
- 2 Leventon, J., Gerlich, V., Prášilová, T. (2025). T5.1 Formative Accompanying Research (FAR). Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17551759>

2.2. A nyitott társadalomtudomány sajátosságai

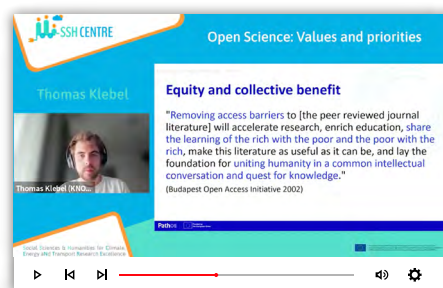
A Nyitott Társadalomtudomány a nyitottság alapelveit olyan kutatásokra alkalmazza, amelyek erőteljesen kontextusérzékenyek, etikai megalapozottságúak és kvalitatív jellegűek. A STEM-területekkel ellentétben – ahol a reprodukálhatóság és a technikai standardok dominálnak – az SSH-diszciplínák a tudás közös előállítására (co-production), a reflexivitásra és a társadalmi relevanciára helyezik a hangsúlyt, így a nyitottság elsősorban a párbeszédéről és a befogadásról szól, nem pusztán az adatok megosztásáról.

Az SSH gyakran határozottan támogatja a Nyitott STEM Tudományt, és az interdiszciplinaritás sok esetben a Nyitott tudomány hatékony megvalósításának előfeltétele. Ugyanakkor az SSH szerepe messze túlmutat a kommunikáción vagy az érintetti bevonáson: magában foglalja a problémamegzemelés folyamatát, az igazságossági szempontú értékelést és az irányítási (governance) modellek kialakítását is. E funkciók kulcsfontosságúak a méltányos és fenntartható átmenetek formálásában.

Az éghajlati, energetikai és mobilitási átmenetek nem csupán technológiai megoldásokat, hanem megalapozott társadalmi megértést is igényelnek.

Kihívás: Annak ellenére, hogy az SSH területén érzékelhetően növekedett az inter- és transzdiszciplináris finanszírozási lehetőségek száma, továbbra is erőteljes tendencia figyelhető meg arra, hogy a kutatási programok olyan célokat és megközelítéseket részesítsenek előnyben, amelyek a társadalom- és bölcsészettudományokat szolgáltató, kiegészítő szerepbe szorítják.

A pályázati felhívások szövegezése gyakran a STEM-célkitűzésekre és -módszertanokra fókuszál, míg az SSH csupán kiegészítő elemként jelenik meg. A pályázatok például előírhatnak egy technológiai munkacsomagot (WP) konkrét mérföldkövekkel, miközben az SSH feladata jellemzően a „társadalmi hatás erősítésére” korlátozódik, önálló SSH-munkacsomagok és SSH-vezette kimenetek nélkül.

2 videó: A hozzáféréstől a befogadásig – A nyitott tudomány prioritásainak újragondolása az SSH területén (Thomas Klebel, Know Center Research GmbH)

Ez az 5 perces videó a Nyitott tudomány prioritásainak újragondolását mutatja be az SSH területén. Megtekinthető erre a [linkre](#) kattintva vagy a QR kódot beszkenelve.

3. A nyitott tudomány (az SSH) kutatási pályázatokban

3.1. A pályázattól a megvalósításig

A Nyitott tudomány nem csupán a Horizon Europe program retorikai eleme, hanem a projektjavaslatok értékelési szempontrendszerébe is szervesen beépül. Az **Excellence (Kiválóság)**, az **Impact (Hatás)** és az **Implementation (Végrehajtás)** fejezetek egyaránt értékelik a Nyitott tudomány érvényesítését.

Számos projekt tervez Nyitott tudományhoz kapcsolódó tevékenységeket, azonban ezek nem kerülnek egyértelműen megnevezésre és strukturált bemutatásra, ami az értékelés során pontvesztéssel járhat. Célszerű a Nyitott tudományt nem utólagos kiegészítésként, hanem stratégiai vezérfonalként kezelni: világosan be kell mutatni, miként formálja a Nyitott tudomány a módszertant, az érintetti bevonás folyamatát és a disszeminációs tevékenységeket már a projekt kezdeti szakaszától.

3.2. Hol illeszkedik az Ön pályázatához

A Nyitott tudomány nem csupán egyetlen fejezethez kapcsolódik:

- Az **Excellence** (kiválóság) fejezetben emelje ki, miként erősíti a nyitottság a kutatási terv módszertani megalapozottságát és a kitűzött célok koherenciáját.
- Az **Impact** (hatás) fejezetben kapcsolja össze a Nyitott tudomány elveit a kommunikációs, disszeminációs és hasznosítási stratégiával — itt várják el az értékelők a konkrét, számonkérhető vállalásokat.
- Az **Implementation** (végrehajtás) fejezetben pedig építse be a Nyitott tudományhoz kapcsolódó feladatokat a munkacsomagokba és a partneri szerepkörökbe. A kommunikációs munkacsomagban (WP) szereplő önálló feladat kijelölése minimális elvárás; az ambiciózus projektek azonban a nyitottság elveit a teljes projektstruktúrán átszövő módon érvényesítik.

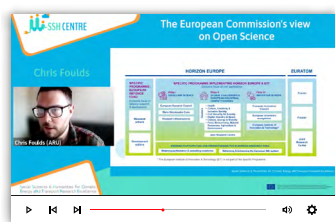
3.3. Miért előnyösek az SSH-projektek

Az a projekt, amely az SSH szerepét érdemben kezeli, számos releváns megállapítást tud megfogalmazni a Nyitott tudomány kapcsán. Az SSH-módszerek – mint a tudás közös előállítása (co-production), a reflexivitás és a társadalmi részvétel – természetüknél fogva nyitottak és interdiszciplinárisak. E sajátosság stratégiai előnyt jelenthet: az SSH pozícionálható az átláthatóság, az inkluzivitás és a hosszú távú társadalmi hatás egyik meghatározó mozgatórugójaként. A Horizon Europe értékelői egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek erre a megközelítésre, különösen az 5. klaszter felhívásaiban, ahol a társadalmi felkészültség és az érintettek közötti párbeszéd kiemelt jelentőséggel bír.

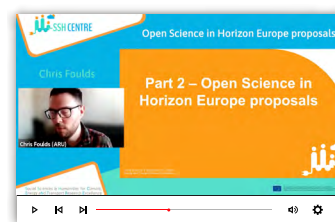

3. videó: Az Európai Bizottság megközelítése a nyitott tudományról a Horizon Europe programban (Chris Foulds, ARU)

4. videó: Nyitott tudomány a Horizon Europe pályázatokban (Chris Foulds, ARU)

A 3. videó linkje [itt](#)

A 2. video linkje [itt](#)

Ez a két rövid videó az Európai Bizottság elvárásait és a Nyitott tudomány értékelési szempontjait mutatja be a Horizon Europe II. pilléréhez (5. klaszter) tartozó projektek vonatkozásában. A tartalmak a mellékelt QR-kódok és hivatkozások segítségével érhetők el.

A Nyitott Tudomány gyakorlatai – beleértve az adatok közzétételét, nyilvános disszeminációs tevékenységek szervezését, nyílt hozzáférésű folyóiratok alkalmazását, valamint a részvételi kutatási módszereket – hozzájárulhatnak a kutatás minőségének javításához, az eredmények társadalmi elfogadottságának növeléséhez, a méltányosság érvényesítéséhez és a kölcsönös tanulási folyamatok erősítéséhez. E folyamatok részletesebb megismeréséhez javasolt az SSH CENTRE „Engaging stakeholders and audiences in inter- and transdisciplinary collaboration” (Az érintettek és célközönségek bevonása az inter- és transzdiszciplináris együttműködésbe) című [Briefing Note](#) dokumentumának tanulmányozása.

4. A „nyitást” támogató eszközök és folyamatok

Az SSH CENTRE projekt megvalósítása során számos különböző eszközt és eljárást alkalmaztunk a Nyitott tudományhoz kapcsolódó tevékenységeink támogatására. Ezen eszközök és folyamatok mindegyike az UNESCO Nyitott tudomány Keretrendszerének valamely pilléréhez illeszkedik.

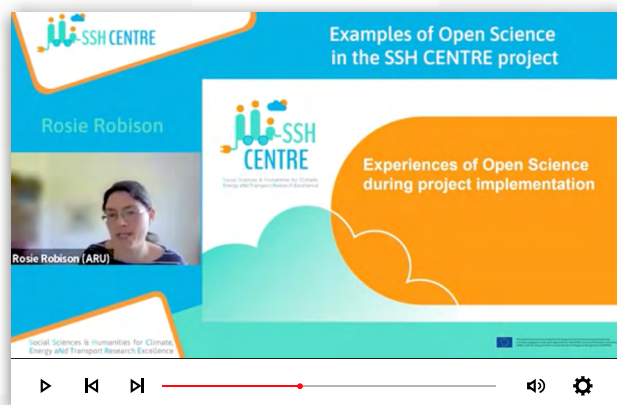
Ezen eszközök és eljárások alkalmazása hozzájárult ahhoz, hogy kutatási tevékenységeink hozzáférhetővé, hivatkozhatóvá és újrahasznosíthatóvá váljanak. Továbbá e megoldások révén lehetőségünk nyílt az inkluzív együttműködés előmozdítására, a regionális relevancia erősítésére, valamint a közösen létrehozott tudás kialakítására és fejlesztésére.

Az alkalmazott eszközök és eljárások a következőket foglalják magukban:

- A Zenodo a nyílt adatokért
- Az SSH Nyitott Tudás Platform
- Érintetti együttműködés tudásközvetítésen (knowledge brokerage) keresztül
- Alulreprezentált kutatók regionális bevonása

Az alábbiakban mindegyiket röviden bemutatjuk, ezt követően pedig ismertetjük a megvalósítás gyakorlati vonatkozásait, valamint azt, hogy más projektek miként alkalmazhatják vagy adaptálhatják az SSH CENTRE Nyitott tudományhoz kapcsolódó tevékenységeit.

5. videó: A nyitott tudomány megvalósításának tapasztalatai a projektvégrehajtás során (Rosie Robison, ARU)

Watch it by clicking this [link](#) or scanning the QR code.

4.1. A Zenodo a nyílt adatokért

A Zenodo egy nyílt hozzáférésű adattár, amely lehetővé teszi projektanyagok és projekt-eredmények feltöltését abból a célból, hogy azok mások számára hozzáférhetők és felhasználhatók legyenek. A Zenodo-ra különféle anyagokat töltöttünk fel, beleértve a projektjelentéseket és teljesítendő dokumentumokat (deliverables), az adatgyűjtéshez kapcsolódó erőforrásokat, valamint a projekt keretében keletkezett adatokat.

Az alkalmazott megközelítés részleteit, valamint azt, hogy miként ismételtető meg vagy adaptálható a gyakorlat, az alábbiakban ismertetjük.

Amit csináltunk:

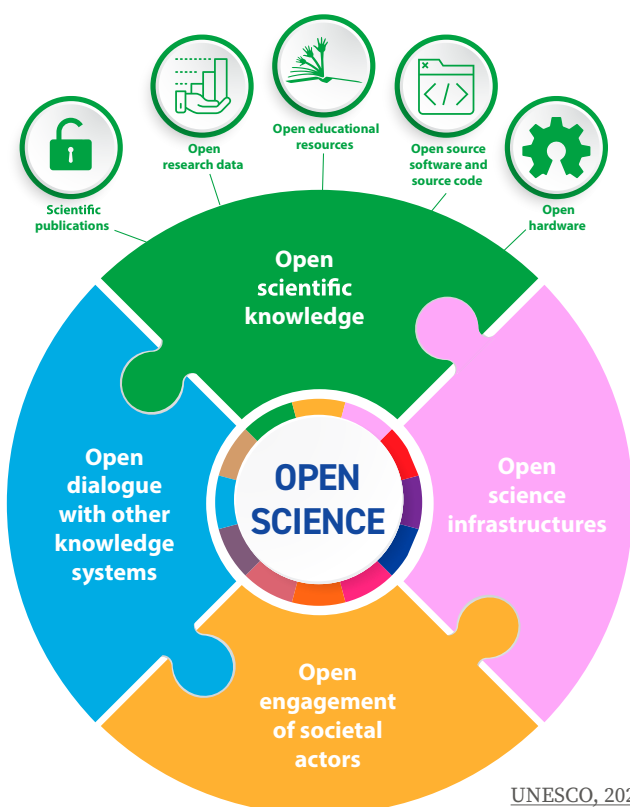
- Sablonokat dolgoztunk ki a Zenodo-ra történő feltöltések támogatására. E sablonok tartalmazták a Zenodo-feltöltéshez szükséges valamennyi kötelező információt, és a konzorciumi partnerek ezeket alkalmazták annak érdekében, hogy biztosítsák a feltöltések egységességét és konzisztenciáját.

A sablon itt érhető el: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18347662>

- Egyértelmű felelősségi köröket határoztunk meg a konzorciumi partnerek között az adatmegosztási tevékenységek vonatkozásában
- Minden egyes projektjelentésben és -kimenetben feltüntettünk egy javasolt hivatkozási formát (a DOI-azonosítót is beleértve), amelyet a Zenodo „reserve DOI” funkciójának alkalmazása tett lehetővé
- Anonimizált interjúleiratokat, jelentéseket és vizuális anyagokat töltöttünk fel

Miként ismételtető meg vagy adaptálható a gyakorlat:

- Alkalmazzuk a Zenodo-feltöltési sablonunkat a feltöltési folyamat egyszerűsítése és rendszerezése érdekében.
- Építjük be a Zenodo-ra történő anyagfeltöltést az Adatkezelési Tervünkbe, valamint disszeminációs stratégiánkba.
- A projektkimenetek közzététele előtt igényeljük DOI-azonosítót, és tüntessünk fel javasolt hivatkozási formát az egyes dokumentumokban.
- Ne csak a végleges kimeneteket osszuk meg, hanem a köztes adatokat és módszertani anyagokat is.

UNESCO, 2021

“Álláspontom szerint a Nyitott Tudomány azt is jelenti, hogy átláthatóvá tesszük az alkalmazott módszereket és a felhasznált adatokat, továbbá hozzáférhetővé tesszük azokat a kutatási publikációk olvasói számára. Úgy vélem, hogy a mi kutatócsoportunkban (...) bevett gyakorlat, hogy az általunk használt kódot és a teljes algoritmust minden esetben nyilvánosan, online elérhetővé tesszük. (...) Meggyőződésem, hogy mindez a 21. századi tudományos tevékenység szerves részét képezi.”

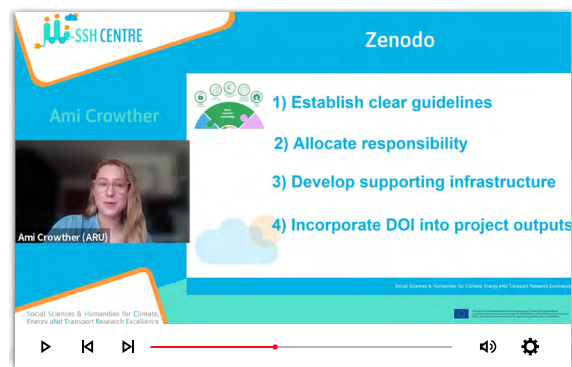
(Az Interdiszciplináris Együttműködések résztvevője)

6. videó: A Zenodo a nyílt
adatok szolgálatában (Ami
Crowther, ARU)

Ez az 5 perces videó
összefoglalja, miként
alkalmaztuk a Zenodo-t az
SSH CENTRE projekt keretében, valamint hasznos
gyakorlati tanácsokat és bevált megoldásokat ismertet.
Kattintson [ide](#).

4.2. Az SSH Nyitott Tudás Platform

Az SSH CENTRE projekt részeként létrehoztunk egy Nyílt Tudásplatformot (Open Knowledge Platform, OKP). Az OKP egyrészt a társadalom- és bölcsészettudományok (SSH) területéhez kapcsolódó hasznos erőforrások gyűjteményét tartalmazza, másrészt az ún. Exploration Space felületen keresztül szintetizálja a projekt során keletkezett eredményeket és kimeneteket.

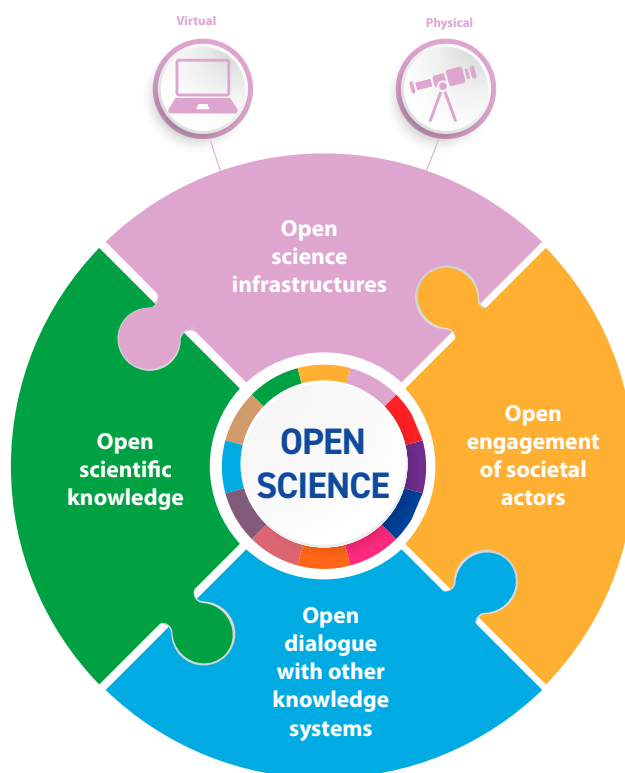
Az OKP gyakorlati megvalósítására vonatkozó további részleteket, valamint azt, hogy más projektek miként ismételték meg vagy adaptálhatták e megoldást, az alábbiakban ismertetjük.

Amit csináltunk:

- Létrehoztunk egy nyílt online könyvtárat a válogatott SSH-erőforrások gyűjteményének biztosítása érdekében.
- Kialakítottunk egy Exploration Space felületet, amely az éghajlat, az energia és a mobilitás témakörére fókuszáló információkat és erőforrásokat tartalmaz.
- Lehetőséget biztosítottunk kutatók és érintett szereplők számára, hogy anyagokkal járuljanak hozzá a Nyílt Tudásplatform tartalmához
- Biztosítottuk, hogy az elérhetővé tett valamennyi tartalom teljes mértékben nyílt hozzáférésű és újra felhasználható legyen.

Miként ismételték meg vagy adaptálható a gyakorlat:

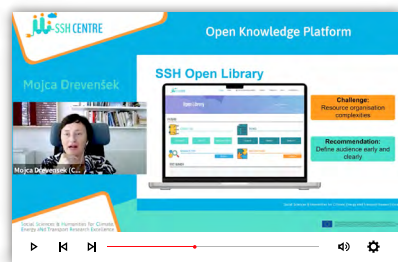
- Javasoljuk, hogy saját nyílt hozzáférésű anyagaikat nyújtsák be az Open Library gyűjteményébe, illetve osszák meg projektjeiket a Nyílt Tudásplatformon, ezáltal növelve azok láthatóságát. Amennyiben hozzá kívánnak járulni nyílt hozzáférésű anyagokkal, kérjük, lépjenek kapcsolatba velünk a europe@acentocomunicacion.com e-mail-címen.
- Az általunk készített szakpolitikai összefoglalókba és érintetti jelentésekbe integráljuk az SSH Exploration Space erőforrásaira mutató hivatkozásokat.
- Használjuk ki a Nyílt Tudásplatform adta lehetőségeket annak érdekében, hogy az SSH-terület meglátásait és eredményeit összekapcsoljuk a valós társadalmi kihívásokkal.

UNESCO, 2021

“Véleményem szerint a Nyitott Tudomány azt jelenti, hogy az erőforrásokat többféle módon és különböző hozzáférési szinteken tesszük elérhetővé. Olyan formában, amely ténylegesen ösztönzi a részvételt, nem pedig pusztán passzívan hozzáférést biztosít azok számára, akik esetleg élni kívánnak vele. Inkább egy kifelé irányuló, proaktív megközelítést jelent”

(A Knowledge Brokerage kezdeményezés résztvevője)

7. videó: Az SSH Nyílt Tudás (Open Knowledge) Platform (Mojca Drewnsek, Consensus)

Ez a 6 perces videó bemutatja az SSH CENTRE Nyílt Tudásplatformját. Megtekinthető ezen a [linken](#) vagy a QR kódra kattintva.

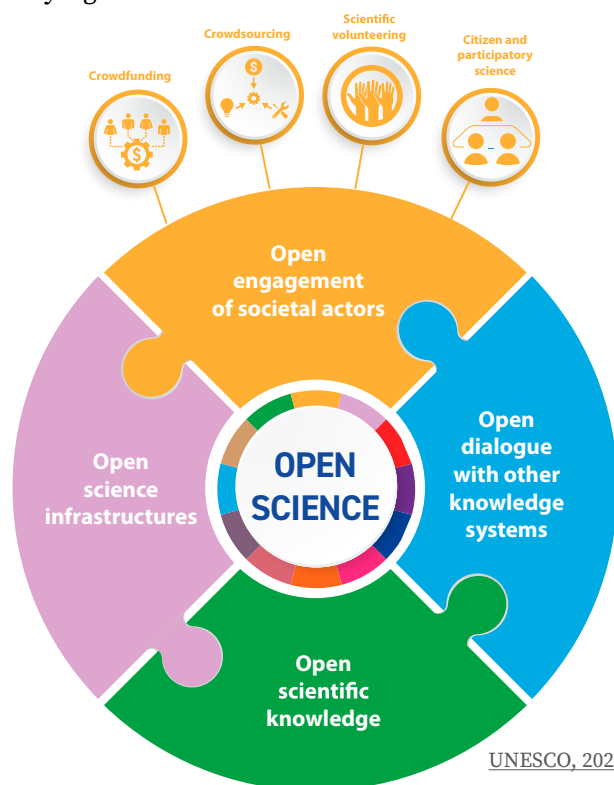
4.3. Érintetti együttműködés tudásközvetítésen (knowledge brokerage) keresztül

Az SSH CENTRE projekt részeként megvalósítottuk a Knowledge Brokerage Initiative programot, amelynek keretében doktoranduszok és pályakezdő kutatók képzésben részesültek a tudásközvetítés (knowledge brokerage) területén, majd csoportokban együttműködve egy európai városi partnerrel közösen valósítottak meg tudásközvetítési tevékenységet.

A Knowledge Brokerage Initiative keretében a Nyílt Tudományhoz való kapcsolódás módjait, valamint azt, hogy mások miként kapcsolódhatnak be ezen a csatornán keresztül a Nyílt Tudomány gyakorlatába, az alábbiakban ismertetjük.

Amit csináltunk:

- Támogattuk doktoranduszok és pályakezdő kutatók tudásközvetítési kezdeményezéseinek megvalósítását hat európai városban
- Rugalmas részvételi és együttműködési formátumokat dolgoztunk ki az európai városok igényeinek figyelembevételével
- Az elvégzett bevonási tevékenységekre alapozva közérthető és hozzáférhető anyagokat készítettünk (<https://sshcentre.eu/publications/>)
- A bevonási folyamatot folyamatos párbeszédként értelmeztük, nem pedig egyirányú kommunikációként

“A kommunikációnak nem eseti jellegűnek, hanem folyamatosnak kell lennie. (...) Az SSH egyik erőssége abban rejlik, hogy képes gondozni és fenntartani azokat a tartós kapcsolatokat, amelyek a transzdiszciplináris együttműködés alapját képezik.”

(BN10, p.3-4)

Miként ismételhető meg vagy adaptálható a gyakorlat:

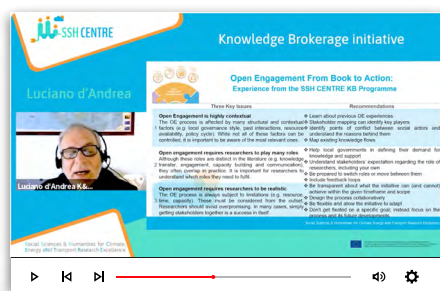
- Elvégezhető önálló ütemezésű, online Knowledge Brokerage tanfolyamunk (<https://localtransitionslearning.eu/enrol/index.php?id=43>)
- Használhatjuk és adaptálhatjuk a itt kidolgozott erőforrásokat a tudásközvetítési folyamatok támogatása érdekében (<https://sshcentre.eu/publications/>)
- Beépíthetjük a tudásközvetítést hatás- és disszeminációs stratégiánkba.

“A Nyitott Tudományt egyúttal a tudomány szélesebb nyilvánosság számára történő hozzáférhetőbbé tételének eszközeként is értelmezem; olyan megközelítésként, amely demokratikusabbá teszi a tudományt, és lehetővé teszi, hogy az bármely társadalmi vagy gazdasági helyzetből érkező emberhez eljusson. (...) Amennyiben a tudományt hozzáférhetőbbé tesszük, még azok is – különösen a fiatalabb korosztály tagjai –, akik egyébként nem feltétlenül gondolkodnának tudományos vagy technológiai pályában, el tudják képzelni, hogy a jövőben ilyen irányú tanulmányokat folytassanak”

(Az Interdiszciplináris Együttműködések résztvevője)

8. videó: Érintetti együttműködés tudásközvetítés (knowledge brokerage) révén (Luciano d'Andrea, K&I)

Ez a 8 perces videó ismerteti a megvalósított tudásközvetítési tevékenységeket, valamint azok Nyílt Tudományhoz való kapcsolódási pontjait. Y. Megtekinthető ezen a [linken](#) vagy a QR kódra kattintva.

4.4. Alulreprezentált kutatók regionális bevonása

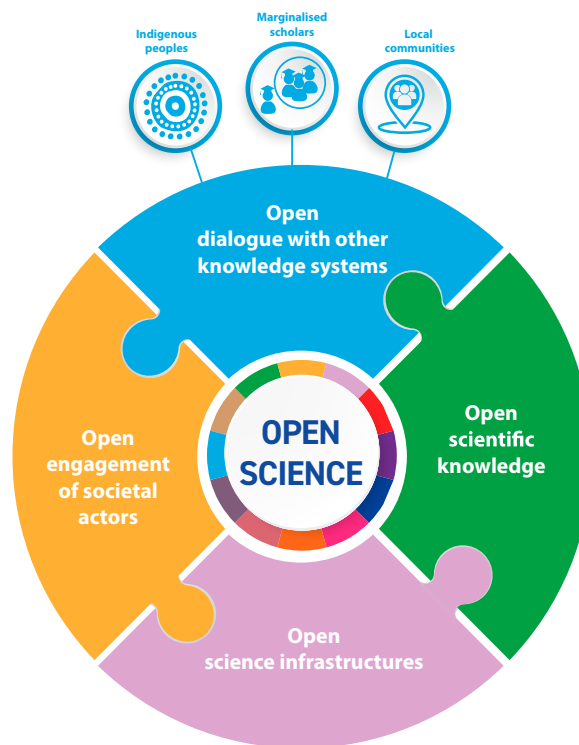
Az SSH CENTRE felhívást tett közzé bizonyítékokon alapuló visszajelzések gyűjtésére irányuló kérdőíves felmérés formájában, valamint műhelymunkákat szervezett Dél-Európában (Bilbao) és Közép-Kelet-Európában (Pécs) annak érdekében, hogy átfogóbb képet kapjon az e régiókban tevékenykedő kutatók tapasztalatairól.

Amit csináltunk:

- A Dél- és Közép-Kelet-Európában tevékenykedő kutatók tapasztalatai alapján állásfoglalás készült a regionális szintű akadályokról: <https://sshcentre.eu/d1-2-position-statement-international-climate-energy-mobility-research/>
- A projekt kulcsfontosságú eredményei legalább öt nyelvre kerültek lefordításra
- A projekt teljes időtartama alatt nyitott fórumokat hoztak létre a kultúrák közötti párbeszéd elősegítése érdekében, beleértve a konzorciumi ülések keretében megvalósuló egyeztetéseket is.

Miként ismételhető meg vagy adaptálható a gyakorlat:

- Hivatkozzon állásfoglalásunkra saját Nyitott Tudomány stratégiájában, és valósítsa meg a megfogalmazott ajánlásokat.
- A projektek költségvetésébe építsenek be forrásokat az anyagok fordításának támogatására, ezáltal elősegítve az inkluzívabb disszeminációs gyakorlatok megvalósítását.
- A projektek keretében megvalósuló bevonási tevékenységek tervezése során figyelembe veendők az eltérő tudásrendszerek

UNESCO, 2021

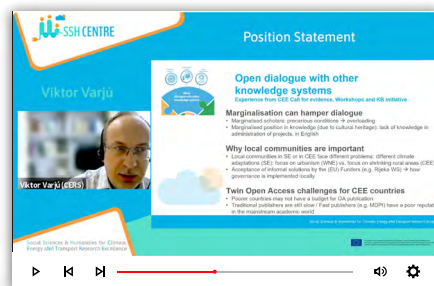
“Ez rendkívül költséges lehet, különösen a globális Dél különböző országai számára (...). Jelentősen megnehezíti számos ország számára a felzárkózást, ha az adatokért fizetniük kell.”

(A Knowledge Brokerage kezdeményezés résztvevője)

9. videó: Alulreprezentált kutatók regionális bevonása (Viktor Varju, CERS)

Ez a hatperces videó bemutatja az SSH CENTRE állásfoglalását. Megtekinthető ezen a [linken](#) vagy a QR kód beszkennelésével.

5. A nyitás tapasztalatai és tanulsága

“Ez nem könnyű feladat. Úgy vélem, számos rendszerszintű tényező nehezíti az ambíciók gyakorlati megvalósítását. Ugyanakkor úgy látom, hogy a világ fokozatosan ebbe az irányba mozdul el, és az oktatás például megvalósulhat online formában, illetve kurzusokra történő beiratkozás révén anélkül, hogy valaki teljes képzési programban, oklevél megszerzésére irányuló tanulmányokban venne részt. Ez az egyik lehetséges módja annak, hogy e kihívásokat kezeljük, túl a publikációs tapasztalatainkon és kutatási tevékenységünkön”

(Az Interdiszciplináris Együttműködések résztvevője)

A projektek során gyakran – különösen azok záró szakaszában – a hangsúly az elért eredmények és sikerek bemutatására helyeződik. Bár ez kétségtelenül fontos, érdemes reflektálni azokra a további lehetőségekre is, amelyek a projekttevékenységekhez kapcsolódóan merültek fel, valamint arra, hogy mi valósulhatott volna meg további idő- és erőforrások rendelkezésre állása esetén.

Itt az SSH CENTRE keretében megvalósított Nyílt Tudomány gyakorlatokkal kapcsolatos reflexióinkat tesszük közzé.

5.1. A Zenodo & a Nyílt Adatok

- **Amit észrevettünk:** Nem valamennyi teljesítendő projektkimenet rendelkezett egyértelműen meghatározott, Creative Commons (CC) licencfeltételekkel.
- **Mivel tehetünk többet:** Következetes Creative Commons (CC) licencelés alkalmazása már a projekt kezdetétől annak érdekében, hogy biztosított legyen a jogi egyértelműség és az újrafelhasználhatóság.
- **Tanulság:** Az Open nem kellően nyitott egyértelmű felhasználási engedélyek hiányában

5.2. Az SSH Nyitott Tudás Platform

- **Amit észrevettünk:** Egyes erőforrások eltérő formátumban is kialakíthatók lettek volna annak érdekében, hogy elősegítsék a könnyebb átdolgozhatóságot és továbbfejlesztést.
- **Mivel tehetünk többet:** A projektkimenetek tervezése során vegyük figyelembe a szerkeszthető formátumok alkalmazását (pl. forrásfájlok, moduláris eszköztárak)
- **Tanulság:** A technikai nyitottság tudatos tervezést és megfelelő erőforrás-biztosítást igényel.

“Számomra a nyitott tudomány azt jelenti, hogy jogunk van a megosztáshoz, és nem vagyunk rákényszerítve arra, hogy olyan szervezeteken keresztül tegyünk ezt, amelyek jelentős anyagi hasznót és előnyöket realizálnak. Vagyis a megosztás joga, valamint annak biztosítása, hogy az általam létrehozott tartalom bárki számára hozzáférhető és nyitott legyen.”

(Az Interdiszciplináris Együttműködések résztvevője)

5.3. Tudásközvetítés

- **Amit észrevettünk:** A Tudásközvetítési Kezdeményezések keretében alkalmazott módszereket egy összegző dokumentumban is lehetett volna szintetizálni a replikálhatóság elősegítése érdekében.
- **Mivel tehetünk többet:** Támogassuk a kutatási módszerek és tapasztalatok dokumentálását, és biztosítsunk ehhez megfelelő erőforrásokat.
- **Tanulság:** A tevékenységek mögött meghúzódó folyamatok megértése legalább olyan fontos, mint maguk a tevékenységek eredményei és kimenetei.

5.4. Regionális bevonás

- **Amit észrevettünk:** A konzorcium tagjai részéről érdeklődés mutatkozott arra, hogy támogassák a különböző partnerek hozzájárulásainak érvényesülését a projektkimenetekben.
- **Mivel tehetünk többet:** Biztosítsuk, hogy a további projektkimenetekhez való hozzájárulás lehetőségei megosztásra kerüljenek, és különböző szerzőségi lehetőségek álljanak rendelkezésre.
- **Tanulság:** Az inklúzió cselekvőképességet jelent, nem pusztán hozzáférést.

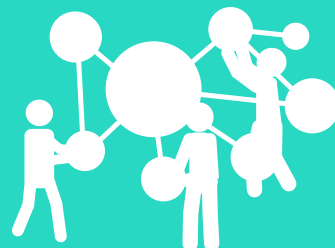
5.5. Érintetti részvétel szakpolitikai ajánlásokat tartalmazó könyvfejezetek révén

- **Amit észrevettünk:** Egyes könyvfejezet-szerzők további disszeminációs tevékenységek megvalósítása iránt mutattak érdeklődést.
- **Mivel tehetünk többet:** Biztosítsunk lehetőségeket (és erőforrásokat) az egyének számára további disszeminációs tevékenységek megvalósítására.
- **Tanulság:** A hatás nem ér véget a publikálással — a folyamatos bevonás és a célzott, tudatos megközelítés erősíti a relevanciát és a szakpolitikai hasznosulást.

Nyitottság a folyamatos fejlesztésre

Az SSH CENTRE továbbra is tanul. A projekt lezárását követő szakaszban folyamatosan finomítjuk a Nyílt Társadalomtudomány és a Nyílt Oktatás gyakorlati megvalósításának módját — nem csupán azok népszerűsítését. Mert a nyitottság azt is jelenti, hogy nyitottak vagyunk a változásra.

Tanuljunk tovább, együtt.

6. Források és kapcsolat

Az SSH CENTRE tapasztalatairól az érintettek bevonása terén az interdiszciplináris munka, valamint az interdiszciplináris projektekben alkalmazott kommunikációs folyamatok kapcsán bővebben tájékozódhat, ha elolvassa tájékoztató jegyzeteinket (briefing notes, BNs):

Gerlich, V., Prášilová, T., Blanco, E., Leventon, J. 2025. Engaging stakeholders and audiences in inter- and transdisciplinary collaboration. In *Ten challenges for successful inter- and transdisciplinary collaboration: Briefing Note collection of SSH CENTRE*. Cambridge: SSH CENTRE. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17608088>

Gerlich, V., Prášilová, T., Sorman, A.H., Cabello, V. Leventon, J. 2025. Spaces for communication in inter- and transdisciplinary collaboration. In *Ten challenges for successful inter- and transdisciplinary collaboration: Briefing Note collection of SSH CENTRE*. Cambridge: SSH CENTRE. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17608088>

Gerlich, V., Prášilová, T., Heidenreich, S., Leventon, J. 2025. Balancing SSH and STEM contributions in inter- and transdisciplinary collaboration. In *Ten challenges for successful inter- and transdisciplinary collaboration: Briefing Note collection of SSH CENTRE*. Cambridge: SSH CENTRE. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17608088>

Amennyiben az SSH CENTRE projektről általánosságban, illetve különösen a Nyitott Tudományhoz kapcsolódó tevékenységeinkről kíván többet megtudni, kérjük, tekintse meg az alábbi információkat:

- Website: [SSH CENTRE – Social Sciences & Humanities for Climate, Energy aNd Transport Research Excellence](#)
- SSH Open Knowledge Platform [SSH Open Knowledge platform – SSH CENTRE](#)
- Kapcsolatfelvétel az SSH CENTRE projekttel kapcsolatos további információkért.:
 - Prof Chris Foulds (chris.foulds@aru.ac.uk)
 - Prof Rosie Robison (rosie.robison@aru.ac.uk)
- Contact for details about SSH CENTRE's Open Science and Open Education activities:
 - Mojca Drevensek (mojca.drevensek@consensus.si)

A projekt során az SSH CENTRE különböző módokon – az interjúktól az informális eszmecsereken át a webináriumokig – lépett kapcsolatba az alábbi Nyitott Tudomány és Nyitott Oktatás projektekkel és hálózatokkal:

Social Sciences & Humanities for Climate,
Energy and Transport Research Excellence

This project has received funding from the European Union's Horizon Europe research and innovation programme under grant agreement No 101069529 and from UK Research and Innovation (UKRI) under the UK government's Horizon Europe funding guarantee [grant No 10038991].